

Ochrana německé krve.

Dr. Josef Kepert.

Pod názvem »Norimberské zákony« zná svět skupinu norem, které jsou pádným dokladem, že vítězná národně socialistická strana pomýšlí vážně na uskutečnění svých zásad, kodifikovaných v populární knize svého vůdce. Nebyly tedy tyto ideje jen prostředkem k získání davu, jak mnozí pozorovatelé německého hnutí doufali, poučení osudy tolika revolučních zásad, nad nimiž se jejich šířitelé shovívavě usmívali, když přišla jejich chvíle a sami usedli do křesel svých odpůrců.

Ony tři zákony, usnesené 15. září 1935, ovšem jednomyslně, říšským sněmem na »sjezdu svobody« v Norimberku, netvoří organickou jednotu. Spojovány jsou v celek jen svým společným významem. Jsou zpečetěním vítězství hnutí národně socialistického, jsou »díkem státu tomu hnutí, pod jehož symbolem Německo znovuzískalo svou svobodu«. (Hitler.)

Zcela nezastřeně dává to najevo první z nich, *zákon o říšské vlajce*, který symbol strany, lomený kříž, povyšuje na odznak státu. Barva starého Německa, černo-bílo-červená, zůstává jen prvkem dekoracním, vlastně jen ke zvýšení účinnosti symbolu. Jedno z prováděcích nařízení přiznává účel: aby jednotě strany a státu také v jejich odznacích byl dán výraz.

Stejným duchem je nesen *zákon o říšském občanství* a konečně i *zákon na ochranu německé krve a německé cti*. Proti čistě symbolickému významu zákona prvního znamenají tyto dva již dalekosáhlé uskutečnění jedné ze základních zásad strany, což jest německá říše: aby Německo bylo státem čisté rasy, aby byl navždy v Německu cizincem více méně trpěným člověk, v jehož žilách nekoluje »německá nebo druhově příbuzná krev«. Nebudu se zde ovšem zabývat argumenty proslulých »rasových teorií«, které si troufají rozeznati u jednotlivce příslušnost k nordické rase s bezpečností, odpovídající dalekosáhlým právním důsledkům tohoto rozhodnutí, ani naopak názory odpůrců, kteří to pokládají vzhledem k tisíciletým rasové promiskuity za vyloučeno. Podotýkám jen, že i zde byl problém patřičně zjednodušen, boj za čistotu rasy redukován prakticky na důsledný antisemitismus, při čemž znakem židovství je — jak uvidíme — třeba jen příslušnost k židovskému vyznání. Tím spíše se vymyká z rámce tohoto pojednání kritika, pokud je na místě, aby stát 20. století hledal »navázání na řadu pokolení ze šerého dávnověku« (Göring) a smazával pro svoji potřebu škrtem pera staletí vývoje, kterému se do nedávna i v Německu říkalo »vývoj přirozený«.

Zákon o říšském občanství rozeznává dva druhy různé intensity, vyjadřující vztah obyvatele německého území k říši. Jsou to především »příslušníci státu« (Staatsangehörige, § 1),

»kteří přináležejí ochrannému svazu německé říše a jsou jí za to zvláště zavázáni«. Pro tento poměr zůstává v platnosti zákon o státní příslušnosti z 22. VII. 1913. Příslušnost k německému státu lze dle toho získati zrozením, legitimací, uzavřením sňatku a naturalisací.

Říšským občanem může se příslušník říše státi jen tehdy, je-li *německé* nebo druhově příbuzné krve a »dokazuje-li svým chováním, že je ochoten a schopen ve věrnosti německému národu a říši sloužiti«. Je tedy říšské občanství vyjádřením určité kvalifikace příslušníka říšského s hlediska státní spolehlivosti. Jelikož pak za výhradního nositele ideí, odpovídajících německému smýšlení, se bez odmluvy uznává národně-socialistická strana, je říšské občanství dekretem stranické spolehlivosti a také odměnou za ni. Jen říšský občan je nositelem plných politických práv, zejména tedy práva volebního. Občanství se uděluje propůjčením zvláštní listiny (Reichsbürgerbrief), kterou vydávají správní úřady.

Z obou podmínek propůjčení říšského občanství, státní resp. stranické spolehlivosti a čistoty krve, zajímá nás zde tato druhá. Je rozvedena v prvním prováděcím nařízení k zákonu o říšském občanství (z 14. XI. 1935).

Rasovým teoriím učiněno zadost ustanovením, že žid nemůže být říšským občanem, nemá hlasovacího práva v politických věcech a nemůže být veřejným úředníkem. (§ 4.) Židem pak je každý, jehož aspoň tři prarodiče jsou plnokrevnými židy. (Za takového se považuje bez dalšího důkazu ten, kdo náležel židovské náboženské obci.) I dva židé ze čtyř prarodičů stačí, aby jejich vnuk byl považován za plnokrevného žida, když tento byl v době vyhlášení zákona členem židovské náboženské obce nebo později byl do ní přijat, když v téže době nebo později uzavře manželství se židem, když pochází z manželství s plnokrevným židem, uzavřeného po platnosti zákona na ochranu německé krve (viz níže) nebo z mimomanželského styku s plnokrevným židem a narodil se mimomanželsky po 31. červenci 1936 (§ 5). Patrně tedy, že nerozhoduje jen krev, nýbrž spolupůsobí řada nevyvratitelných domněnek. Tyto osoby »sind damit ein für allemal den Volljuden gleichzustellen, auch wenn sie blutmässig nur Halbjuden sind«, praví k tomu komentář presidenta úředního soudu Rudolfa Beyera v knihovně »Reclams Universal« č. 7321, Lipsko 1936. Poslední dva případy jsou zřejmě dalším citelným následkem jednání, prohlášeného, jak dále uvidíme, zákonem na ochranu německé krve za trestné, s tou zajímavou modifikací vůči jiným trestním a vůbec právním sankcím, že stihá dítě za delikt rodičů.

Příznačná je doplňující klausule § 6 citovaného nařízení: Pokud v říšských zákonech nebo v nařízeních národně-socialistické německé strany dělnické i jejich organizačních částí jsou na čistotu krve kladeny požadavky, jež překračují míru § 5, zů-

stávají nedotčeny. Vedle neurčitosti po zákonu přípustných omezení říšských příslušníků neněmecké krve je zde pozoruhodná koordinace říšského zákona s nařízením strany. Vůdce a říšský kancléř vyhrazuje si však pro všechny případy právo dispense od těchto ustanovení. Za jaké zásluhy byl by ochoten propůjčit židovi německou krev, zůstává ovšem zcela nejasno.

(Dokončení.)

Půl tisíce let finanční prokuratury v Praze.

I. Stručný vývoj úřadu.

Existenci subjektu, určeného k tomu cíli, aby hájil především majetkové i právní zájmy zeměpánovy, lze prokázat již v právních dějinách starověkého Orientu. Nebývala to ovšem funkce a úřad samostatný, nýbrž úkolem právě uvedeným byl pověřen v rámci svého úřadu přímo vrchní finanční úředník (obdobný nejspíše našemu ministru financí) se svým úřednickým aparátem. Již z doby 2900 př. Kr. známe doklad, jenž obsahuje soupis odúmrtí, jenž byl porízen bezpochyby k zajištění práv fisku. Nárok státu na kaducitu má tedy patrně tradici již téměř pětistíciletou.

Daleko určitějšího výrazu nabývá fiskální úřad v římském právu klasickém; Hadrianův advocatus fisci (z 1. poloviny II. stol. po Kr.) zastupoval zájmy fisku i císařovy před soudem; původně byl advocatus jediný se sídlem v Římě, později bylo jich více v příkázaných obvodech, na něž bylo imperium rozděleno. S nimi splynuli později tak zv. procuratores fisci vel Caesaris, původně pokladniční správci principovi a fiskální soudci. Rovněž církve přejala z římského práva tento úřad v osobě fiskála resp. promotora, jenž vystupoval také v trestních věcech jako veřejný žalobce.

Recepci práva římsko-kanonického byl dán podnět ke zřízení fiskálních úřadů v zemích středoevropských. V Čechách mimo to rozhodl ještě jiný důvod o zřízení fiskálního úřadu: královské statky byly rozchváčeny za éry husitských válek, takže král Zikmund považoval za nejvýše nutné pověřit jejich revindikací zvláštního úředníka. Tak došlo k ustanovení královského zástupčího úředníka, commissarius devolutionum regalium, jímž byl jako první rytíř jmenován Vilém ze Žlutic. Jeho jméno po prvé přichází v deskách dvorských r. 1437, lze tedy s největší pravděpodobností položit rok vzniku fiskálního úřadu do téhož roku. Poněvadž pak finanční prokuratura v Praze je bezprostředním pokračovatelem původního fiskálního úřadu, může plným právem vzpomínati letošního roku pětistícího výročí svého vzniku. (Srv. Palacký, Přehled současného nejvyšších důstojníků a ouředníků zemských i dvorských ve království Českém od nejstarších časů až do nynějška; Demel, Dějiny fiskálního úřadu v zemích českých; Kapras, Právní dějiny zemí koruny české II, 420 a k němu Jurášek, 500 let finanční prokuratury v Praze str. 10.).

Jméno prvního královského prokurátora rytíře Viléma ze Žlutic jako commissarius devolutionum regalium se vyskytuje v deskách dvorských ještě r. 1438; od tohoto data není v deskách zaznamenána činnost jiného prokurátora až do r. 1453, kdy byl ustanoven Jan z Rabštejna¹⁾

¹⁾ Ustanovovací listina král. prokurátora Jana z Rabšteina velmi pravděpodobně svědčí obratem: ... antecessores sui (t. j. Jana z R.) in predicto procuratoris officio... pro skutečnost, že v letech 1438—1453 nebyla v úřadě prokurátorském mezera, nýbrž o prokurátorech, v těch letech ustanovených, se nám nezachovaly žádné zprávy.